

**ZALECENIE nr 1/2024 SPECJALNEGO KOMITETU DS. ENERGII USTANOWIONEGO W ART. 8
UST. 1 LIT. I) UMOWY O HANDLU I WSPÓŁPRACY MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ I EUROPEJSKĄ
WSPÓLNOTĄ ENERGII ATOMOWEJ, Z JEDNEJ STRONY, A ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWEM
WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ, Z DRUGIEJ STRONY**

z dnia 19 grudnia 2024 r.

**dla każdej ze Stron dotyczące przygotowania procedur technicznych do celów efektywnego
wykorzystania elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych [2025/706]**

SPECJALNY KOMITET DS. ENERGII,

uwzględniając Umowę o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony⁽¹⁾ (zwaną dalej „umową o handlu i współpracy”), w szczególności jej art. 311 ust. 1 i 2, art. 312 ust. 1 i 2, art. 317 ust. 1, 2 i 3 oraz załącznik 29 do niej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Na podstawie art. 8 ust. 4 lit. a) umowy o handlu i współpracy, Specjalny Komitet ds. Energii (zwany dalej „Specjalnym Komitetem”) jest uprawniony do monitorowania i przeglądu wdrażania oraz do zapewniania właściwego funkcjonowania umowy o handlu i współpracy w obszarze swoich kompetencji. Na podstawie art. 8 ust. 4 lit. c) Specjalny Komitet jest uprawniony do przyjmowania decyzji oraz zaleceń w odniesieniu do wszystkich kwestii, w przypadku których umowa o handlu i współpracy tak stanowi lub w odniesieniu do których Rada Partnerstwa przekazała swoje uprawnienia Specjalnemu Komitetowi na podstawie art. 7 ust. 4 lit. f). Na podstawie art. 329 ust. 3 umowy o handlu i współpracy Komitet wydaje zalecenia niezbędne do zapewnienia skutecznego wykonania rozdziałów tytułu VIII, za które jest odpowiedzialny.
- 2) Na podstawie art. 312 ust. 1 umowy o handlu i współpracy Specjalny Komitet ds. Energii podejmuje, na zasadzie priorytetu, niezbędne działania zgodnie z art. 317 w celu zapewnienia, aby operatorzy systemów przesyłowych (OSP) opracowali w określonym terminie uzgodnienia określające procedury techniczne zgodnie z załącznikiem 29.
- 3) W dniu 7 lutego 2023 r. Specjalny Komitet przyjął zalecenie nr 1/2023⁽²⁾, dla każdej ze stron, aby zwróciły się one do swoich OSP o dostarczenie dodatkowych informacji określonych w załączniku II do tego zalecenia w ciągu pięciu miesięcy od daty zwrócenia się o te informacje przez każdą ze stron.
- 4) OSP z Unii Europejskiej (UE) i ze Zjednoczonego Królestwa przekazali stronom dodatkowe informacje w odpowiedzi na ich wnioski. W lipcu 2023 r. organy regulacyjne UE i Zjednoczonego Królestwa – odpowiednio – przedstawiły stronom opinie dotyczące tych dodatkowych informacji. Na posiedzeniu w dniu 9 listopada 2023 r. Specjalny Komitet z zadowoleniem przyjął ten istotny wkład we wdrażanie postanowień tytułu VIII umowy o handlu i współpracy.
- 5) OSP zarówno z UE, jak i ze Zjednoczonego Królestwa oraz organy regulacyjne zidentyfikowali znaczące ryzyko manipulacji na rynku związane z podejściem opartym na wstępnych książkach zleceń w odniesieniu do funkcjonowania uzgodnień dotyczących obrotu energią elektryczną w ramach czasowych rynku dnia następnego, opartych na koncepcji wieloregionalnego luźnego łączenia wolumenów (ang. Multi-Regional Loose Volume Coupling – MRLVC).

⁽¹⁾ Dz.U. L 149 z 30.4.2021, s. 10, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/2021/689\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/2021/689(1)/oj).

⁽²⁾ Zalecenie nr 1/2023 Specjalnego Komitetu ds. Energii ustanowionego na mocy art. 8 ust. 1 lit. I) Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony z dnia 7 lutego 2023 r. dla każdej ze Stron dotyczące zwrócenia się przez nie do operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej o przygotowanie procedur technicznych w celu skutecznego wykorzystania elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych (Dz.U. L 61 z 27.2.2023, s. 71).

- 6) OSP zarówno z UE, jak i ze Zjednoczonego Królestwa oraz organy regulacyjne stwierdziły, że potencjalne korzyści wynikające z podejścia do MRLVC opartego na wspólnej książce zleceń będą zależały od rozwiązania szeregu podstawowych problemów projektowych. Przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji w sprawie wdrożenia konieczne są dalsze szczegółowe prace nad opracowaniem solidnego projektu MRLVC zgodnie z podejściem opartym na wspólnej książce zleceń. Projekt ten będzie musiał m.in. zapewnić bezpieczne i efektywne funkcjonowanie odpowiednich hurtowych rynków energii elektrycznej w UE i Zjednoczonym Królestwie oraz obejmować rozwiązanie kwestii ewentualnego kompromisu między efektywnością MRLVC a bezpiecznym i skutecznym funkcjonowaniem hurtowych rynków energii elektrycznej w UE i Zjednoczonym Królestwie. Przed podjęciem decyzji w sprawie wdrożenia wymagane będą również szczegółowe konsultacje, ocena i testy proponowanego mechanizmu. Ponadto Specjalny Komitet odnotował również, że opracowanie projektu musi być zgodne z procedurą określoną w art. 312 ust. 1, art. 312 ust. 2 i art. 317 umowy o handlu i współpracy oraz z wymogami określonymi w załączniku 29.
- 7) Zarówno w analizie kosztów i korzyści z 2021 r. (zwanej dalej „analizą z 2021 r.”), jak i w dodatkowych informacjach z 2023 r. przygotowanych przez OSP z UE i Zjednoczonego Królestwa stwierdzono, że efektywność MRLVC będzie w znacznym stopniu uzależniona od dokładności narzędzia prognozującego pozycję netto graniczącego obszaru rynkowego. Przed podjęciem decyzji w sprawie wdrożenia konieczne są dalsze szczegółowe prace nad potwierdzeniem trafności koncepcji tego narzędzia prognozującego. Specjalny Komitet odnotowuje, że OSP z UE i Zjednoczonego Królestwa zaproponowali w swoim sprawozdaniu podejście etapowe do opracowania narzędzia prognozującego, rozpoczynające się od wstępnej fazy projektowania i walidacji prototypu.
- 8) Zarówno UE, jak i Zjednoczone Królestwo mają ambitne cele, aby uwolnić potencjał energii z morskich źródeł odnawialnych na Morzu Północnym, zwiększyć dostęp do przystępnej cenowo energii i przyspieszyć swoją transformację w kierunku neutralności klimatycznej. Na podstawie art. 321 umowy o handlu i współpracy strony współpracują w zakresie rozwoju energii z morskich źródeł odnawialnych, dzieląc się najlepszymi praktykami oraz, w stosownych przypadkach, ułatwiając opracowywanie konkretnych projektów. W swoim sprawozdaniu OSP z UE i Zjednoczonego Królestwa stwierdzili, że przyszły rozwój morskich projektów hybrydowych będzie wymagał uzgodnień dotyczących obrotu energią elektryczną, sprzyjających efektywnemu ustalaniu cen i wykorzystaniu zdolności wytwórczych. Specjalny Komitet uznał, że należy położyć nacisk na to, aby uzgodnienia dotyczące obrotu energią elektryczną między UE a Zjednoczonym Królestwem służyły realizacji ich ambicji w zakresie szybkiego rozwoju projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych na Morzu Północnym.
- 9) W analizie z 2021 r. we wszystkich uwzględnianych wariantach projektowych MRLVC w Wielkiej Brytanii w ramach czasowych rynku dnia następnego przyjęto jako założenie jedną cenę rozliczeniową. W sierpniu 2023 r. Zjednoczone Królestwo opublikowało swoje odpowiedzi uzyskane w ramach konsultacji na temat ponownego powiązania odpowiednich aukcji Wielkiej Brytanii na potrzeby handlu transgranicznego z UE w ramach czasowych rynku dnia następnego. Analiza przeprowadzona przez Zjednoczone Królestwo wykazała, że większość respondentów popiera propozycje przedstawione w ramach konsultacji. Od tego czasu Zjednoczone Królestwo współpracowało ze Specjalnym Komitetem i przedstawiło wyniki konsultacji.
- 10) W świetle postępów osiągniętych do tej pory przez OSP oraz dodatkowych informacji przedstawionych w odpowiedzi na załącznik II do zalecenia nr 1/2023 Specjalny Komitet powinien zwrócić się do stron o zapewnienie rozpoczęcia przez OSP kolejnego etapu prac. Prace te powinny skupiać się na rozwiązaniu podstawowych problemów projektowych, które zostały wcześniej zasygnalizowane, w celu wypełnienia zobowiązań Specjalnego Komitetu wynikających z art. 312 ust. 1 umowy o handlu i współpracy.
- 11) Specjalny Komitet odnotował, że strony oczekują etapowego podejścia do opracowania procedur technicznych na potrzeby MRLVC, rozpoczynając od wstępnej fazy walidacji koncepcji. W świetle ustaleń zawartych w sprawozdaniu OSP przedłożonym w lipcu 2023 r. konieczna jest dalsza analiza, którą należy uwzględnić w fazie walidacji koncepcji. Wstępny etap walidacji koncepcji powinien stanowić podstawę merytoryczną i pomóc przy opracowaniu jednolitego zestawu projektów procedur technicznych dotyczących MRLVC zgodnie z art. 312 ust. 1 i art. 317 ust. 2 umowy o handlu i współpracy.
- 12) Wszelkie decyzje Specjalnego Komitetu w sprawie wdrożenia procedur technicznych dotyczących rozwiązania MRLVC zgodnie z podejściem opartym na wspólnej książce zleceń, zgodnie z art. 317 ust. 4 umowy o handlu i współpracy, powinny być poparte konsultacjami z zainteresowanymi stronami, wystarczającymi okresami badań oraz zaktualizowaną analizą kosztów i korzyści,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Artykuł 1

Specjalny Komitet uznaje, że podejście oparte na wstępnych książkach zleceń nie jest realną opcją dalszych prac nad rozwiązaniem polegającym na wieloregionalnym luźnym łączeniu wolumenów (zwanym dalej „MRLVC”) i zaleca, aby strony odstąpiły od niego.

Artykuł 2

Specjalny Komitet zaleca, aby każda ze stron zwróciła się do swoich odpowiednich OSP energii elektrycznej oraz, w przypadku Unii, do europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E) ułatwiającą pracę unijnych OSP, o wspólne rozpoczęcie wstępnej fazy walidacji koncepcji przed opracowaniem jednolitego zestawu wstępnych projektów procedur technicznych na potrzeby MRLVC zgodnie z załącznikiem 29 do umowy o handlu i współpracy oraz z analizą uzupełniającą, co obejmuje:

- a) optymalny harmonogram operacyjny łączący operacje MRLVC, jednolite łączenie rynków dnia następnego w UE oraz uzgodnienia dotyczące hurtowego rynku energii elektrycznej w Wielkiej Brytanii w ramach podejścia opartego na wspólnej książce zleceń, w tym optymalne ustalenia dotyczące walidacji i ustalenia awaryjne. Optymalny harmonogram operacyjny powinien sprzyjać solidnemu i efektywnemu wykorzystaniu połączeń międzysystemowych przy jednoczesnym zminimalizowaniu ryzyka dla bezpiecznego funkcjonowania hurtowych rynków energii elektrycznej w UE i Zjednoczonym Królestwie oraz z uwzględnieniem ewentualnych zmian na rynku w perspektywie lat 2030–2035. Ryzyko operacyjne związane z tym harmonogramem zarówno w przypadku jednolitego łączenia rynków dnia następnego w UE, jak i na hurtowym rynku energii elektrycznej w Wielkiej Brytanii należy ocenić i w miarę możliwości, określić ilościowo. W analizie uzupełniającej należy uwzględnić szereg wariantów dotyczących harmonogramów operacyjnych, aby ułatwić identyfikację i ocenę stosowności optymalnego harmonogramu;
- b) projekt specyfikacji istotnych warunków zamówienia dotyczących prototypu narzędzia prognozującego pozycję netto graniczącego obszaru rynkowego, który powinien:
 - (i) zawierać szczegółowy opis wymogów, w tym:
 - metodykę (np. statystyczną lub deterministyczną), którą należy zastosować,
 - konkretne produkty, które musiałoby dostarczać narzędzie prognozujące,
 - sposób, w jaki narzędzie prognozujące uwzględni przyszłe zmiany na rynku, w tym przyszłe wprowadzenie nowych obszarów rynkowych, zarówno na lądzie, jak i na morzu,
 - sposób szerszego wykorzystania wyników prognoz w procesach MRLVC,
 - wszelkie inne kluczowe wymogi określone w wyniku prac, o których mowa w lit. a) niniejszego artykułu i w art. 3;
 - (ii) być uzupełniony o:
 - informacje o tym, w jaki sposób przetarg zostanie ogłoszony i przeprowadzony, łącznie z uwzględnieniem własności i praw własności intelektualnej,
 - szczegółowe zestawienie przewidywanych terminów i kosztów,
 - wszelkie odpowiednie kwestie związane z funkcjami administracyjnymi wymaganymi do uwzględnienia współzależności systemów UE i Zjednoczonego Królestwa we wdrażaniu rozwiązania MRLVC.

Artykuł 3

1. Specjalny Komitet zaleca, aby strony zwróciły się do swoich OSP energii elektrycznej, a w przypadku Unii do ENTSO-E ułatwiającą pracę unijnych OSP o sporządzenie dla Specjalnego Komitetu wspólnego sprawozdania z analizą wszelkich barier utrudniających realizację wspólnych i hybrydowych projektów morskich, które to bariery mogą wynikać z obowiązujących uzgodnień dotyczących obrotu lub MRLVC, oraz wszelkich szczególnych zmian potrzebnych z obowiązujących uzgodnień dotyczących obrotu lub szczególnych wymogów dotyczących projektu MRLVC niezbędnych do zapewnienia efektywnego obrotu energią elektryczną, sprzyjającego realizacji wspólnych i hybrydowych projektów morskich.

2. We wspólnym sprawozdaniu OSP należy:
- a) zbadać wpływ zarówno obowiązujących uzgodnień dotyczących obrotu, jak i rozwiązania MRLVC na wspólne i hybrydowe projekty w perspektywie średnioterminowej (okres 2030–2035), kładąc szczególny nacisk na następujące kwestie:
- (i) zakres stosowania uzgodnień dotyczących obrotu oraz to, czy i w jaki sposób może to wpłynąć na wyniki alokacji zdolności przesyłowych;
 - (ii) sposób, w jaki te uzgodnienia handlowe mogłyby funkcjonować w oparciu o różne struktury rynkowe, w szczególności morskie obszary rynkowe; oraz
 - (iii) czy uzasadnienie biznesowe inwestycji infrastrukturalnych będzie wystarczające;
- b) uwzględnić:
- (i) charakter i skalę możliwych inwestycji w infrastrukturę energii z morskich źródeł odnawialnych na Morzu Północnym w perspektywie średnioterminowej, w tym ewentualne hybrydowe połączenia międzysystemowe, wyspy energetyczne, sieci oczkowe i elektrolizery morskie;
 - (ii) możliwe mechanizmy kształtowania cen;
 - (iii) uzupełniającą rolę uzgodnień terminowych i uzgodnień dotyczących obrotu na rynku dnia bieżącego;
 - (iv) wpływ na dokładność prognoz dotyczących graniczącego obszaru rynkowego; oraz
 - (v) wszelkie szczególne modyfikacje, które mogą być wymagane w odniesieniu do cech projektowych uzgodnień dotyczących obrotu, w ramach ich ogólnych ograniczeń, mogące pomóc w usunięciu wszelkich zidentyfikowanych barier lub wymogów w zakresie opracowywania i eksploatacji wspólnych i hybrydowych projektów morskich w celu wypracowania skutecznych uzgodnień dotyczących obrotu.

Artykuł 4

Prace zalecane w art. 2 i 3 powinny obejmować regularny nadzór i wkład stron. Mogą one również obejmować współpracę OSP z szerszym gronem zainteresowanych stron, w tym organami regulacyjnymi, wyznaczonymi operatorami rynku energii elektrycznej/giełdami energii elektrycznej i środowiskiem akademickim.

Artykuł 5

Specjalny Komitet zaleca, aby strony koordynowały komunikację dotyczącą realizacji wymogów art. 2 i 3 ze swoimi OSP energii elektrycznej oraz, w przypadku Unii – z ENTSO-E ułatwiającą pracę unijnych OSP, oraz wymagały od nich zakończenia prac wymienionych w tych artykułach w terminie 11 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego zalecenia.

Artykuł 6

Specjalny Komitet zaleca, aby strony zwróciły się do swoich OSP energii elektrycznej, a w przypadku Unii – do ENTSO-E ułatwiającej pracę OSP UE, o zwrócenie się do krajowych organów regulacyjnych ds. energii ze Zjednoczonego Królestwa i ACER o nieformalną opinię dotyczącą ich prac zakończonych w ramach realizacji wymogów art. 2 i 3, która to opinia ma zostać przedstawiona w terminie miesiąca od przedstawienia wspólnego sprawozdania OSP.

Sporządzono w Brukseli i Londynie dnia 19 grudnia 2024 r.

W imieniu Specjalnego Komitetu ds. Energii

Współprzewodniczący

Y. GARCÍA MEZQUITA

M. SKRINAR